

Agencija za nadzor osiguranja - Crna Gora
Insurance Supervision Agency - Montenegro

**IZVJEŠTAJ O RADU
AGENCIJE ZA NADZOR OSIGURANJA
U 2018. GODINI**

april 2019. godine

AGENCIJA ZA NADZOR OSIGURANJA

Moskovska 17A M/C1, 81000 Podgorica

Crna Gora

Tel: +382 20 513 502

Fax: +382 20 513 503

E-mail: agencija@ano.co.me

Veb sajt: www.ano.me

SADRŽAJ

1. UVOD	4
2. ZAKONSKA I PODZAKONSKA REGULATIVA	5
3. NADZOR NAD POSLOVANJEM SUBJEKATA NA TRŽIŠTU OSIGURANJA	8
3.1. Posredni nadzor nad poslovanjem društava za osiguranje i Udruženja - Nacionalnog biroa osiguravača Crne Gore	8
3.2. Neposredni nadzor nad poslovanjem društava za osiguranje i Udruženja - Nacionalnog biroa osiguravača Crne Gore	10
3.3. Nadzor nad poslovanjem društava koja se bave poslovima zastupanja i posredovanja u osiguranju.....	11
4. IZVJEŠTAVANJE	12
5. RJEŠAVANJE PO PRITUŽBAMA OSIGURANIKA I DRUGIH KORISNIKA OSIGURANJA	14
6. DOZVOLE, OVLAŠĆENJA I SAGLASNOSTI	16
7. STRUČNI ISPITI U ORGANIZACIJI AGENCIJE	17
7.1 Stručni ispit za obavljanje poslova posredovanja odnosno zastupanja u osiguranju	17
7.2 Stručni ispit za sticanje zvanja ovlašćenog aktuara.....	17
8. SARADNJA NA UNUTRAŠNJEM I MEĐUNARODNOM PLANU	18
9. UPRAVLJANJE LJUDSKIM RESURSIMA I INFRASTRUKTURNA UNAPRJEĐENJA	20
10. PRILOG	23
10.1 Tabela: Pregled izrečenih mjera nadzora u 2018. godini na osnovu sprovedenih neposrednih kontrola društava za osiguranje i Udruženja – Nacionalnog biroa osiguravača CG.....	24
10.2 Tabela: Pregled izrečenih mjera nadzora u 2018. godini na osnovu sprovedenih neposrednih kontrola poslovanja društava za zastupanje u osiguranju, društava za posredovanje u osiguranju i banaka koje obavljaju poslove zastupanja u osiguranju	26
10.3 Tabela: Pregled dostavljenih prigovora osiguranika u 2018. godini.....	28

1. UVOD

Agencija za nadzor osiguranja (u daljem tekstu: Agencija), kao regulatorni organ osnovan u skladu sa Zakonom o osiguranju, je u 2018. godini sprovodila aktivnosti u cilju zaštite interesa osiguranika i drugih korisnika osiguranja, obezbjeđenja stabilnosti i razvoja djelatnosti zasnovanog na zdravoj konkurenciji i jednakim uslovima poslovanja.

U izvještajnom periodu poslovanje Agencije je naročito bilo usmjereno na:

- ✚ izmjenu postojećih i donošenje novih zakonskih i podzakonskih propisa zasnovanih na direktivama Evropske unije i međunarodnim standardima;
- ✚ kontinuirani nadzor nad poslovanjem subjekata na crnogorskom tržištu osiguranja putem posrednih i neposrednih kontrola poslovanja društava za osiguranje, društava koji se bave poslovima zastupanja i posredovanja u osiguranju i Udruženja - Nacionalnog biroa osiguravača;
- ✚ razmatranje prigovora osiguranika i drugih korisnika osiguranja, kako bi se obezbijedila zaštita odnosno sprječavanje ugrožavanja njihovih interesa;
- ✚ odlučivanje o podnijetim zahtjevima za dobijanje ovlaštenja, saglasnosti i odobrenja;
- ✚ statističko izvještavanje o stanju na tržištu osiguranja;
- ✚ saradnju sa institucijama sistema, drugim nadzornim institucijama i međunarodnim organizacijama iz oblasti osiguranja;
- ✚ kontinuirano stručno usavršavanje zaposlenih i dalje infrastrukturno unaprjeđenje.

Ovaj Izvještaj usvojen je na 269. sjednici Savjeta Agencije, održanoj dana 24. 04. 2019. godine.

2. ZAKONSKA I PODZAKONSKA REGULATIVA

U dijelu regulative, 2018. godinu obilježio je početak izrade novog Zakona o osiguranju, zasnovanog na odredbama direktive Solventnost II, koji je po Programu pristupanja Crne Gore Evropskoj Uniji planiran za utvrđivanje na Vladi Crne Gore do kraja 2020. godine. Aktivnosti na izradi novog Zakona o osiguranju otpočele su istovremeno sa projektom IPA II Assistance 2014-2020, twinning projekat pod nazivom „*Finansijske usluge: usklađivanje sa EU ACQUIS-om i jačanje kapaciteta supervizora*“. Navedenim projektom pružena je ekspertska podrška neophodna za bolje razumijevanje i prenošenje direktive Solventnost II u crnogorsko zakonodavstvo.

Novim Zakonom o osiguranju će se uvesti novine u načinu obračuna kapitalnih zahtjeva, tehničkih rezervi, vrednovanja imovine i obaveza, donijeće novi pristup u upravljanju društvima za osiguranje (uspostavljanje najmanje četiri (4) obavezne funkcije, detaljan opis sistema upravljanja rizicima, obavezu sačinjavanja strategija, politika i drugih dokumenata koji opisuju način funkcionisanja društva za osiguranje), kao i pristup nadzoru kroz nadzor zasnovan na prospektivnom (budućem) pristupu i rizicima kojima je izloženo svako društvo pojedinačno. Pri utvrđivanju učestalosti i intenziteta obavljanja nadzora moraće se uzeti u obzir veličina i značaj društva za osiguranje za tržište osiguranja, zatim priroda, složenost i izloženost rizicima koji su prisutni u poslovanju pojedinog društva za osiguranje. Takođe će se detaljno urediti sistem prekograničnog pružanja usluga (putem slobode osnivanja i slobode pružanja usluga), kao i nadzor nad osiguravačima u grupi. Direktiva Solventnost II definiše i izuzetke od primjene tih odredbi na pojedine osiguravače (tzv. malo društvo), pri čemu se izuzeci ne bi primjenjivali na osiguravače koji se bave nekom od vrsta osiguranja od odgovornosti, niti na one koji namjeravaju da pružaju usluge van granica Crne Gore.

Projektne aktivnosti obilježile su veći dio 2018. godine, a u toku izrade novog Zakona o osiguranju donijeta je odluka da se u taj zakon prenesu i zahtjevi direktive o distribuciji osiguranja EC 2016/97 (IDD). Ova direktiva će znatno pooštriti zahtjeve koji se postavljaju pred svim distributerima osiguranja (kako za posrednike i zastupnike, tako i za prodaju u društvima za osiguranje). Uvešće se obaveza kontinuirane edukacije kao uslov za nastavak rada, povećaće obavezni nivo osiguranja od odgovornosti, donijeti nove zahtjeve kada su u pitanju novi kompleksni proizvodi (vezani za jedinice investicionih fondova). Istovremeno, danom pristupanja EU, kao i društva za osiguranje, i zastupnici i posrednici dobijaju mogućnost prekograničnog poslovanja, a stranim licima koja obavljaju te poslove biće omogućeno isto za teritoriju Crne Gore.

Pored ovih aktivnosti, Agencija je imala i aktivnosti na izmjenama i dopunama Zakona o obaveznom osiguranju u saobraćaju. Ovaj Zakon, kojim se prenosi Direktiva 2009/103/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta o osiguranju od građansko-pravne odgovornosti u pogledu upotrebe motornih vozila i obavezi osiguranja od te odgovornosti i neki zahtjevi Regulative (EZ) br. 785/2004 Evropskog parlamenta i Savjeta o zahtjevima za osiguranje za vazdušne prevoznike i operatore vazduhoplova, u proceduri je pred Evropskom komisijom od kraja januara 2018. godine. U oktobru 2018. godine Agencija je primila prvi set komentara Evropske komisije na predloženi tekst, na koji je uputila odgovor. Drugi set pitanja pristigao je početkom 2019. godine, na koji je Agencija odgovorila, pa se u trenutku sačinjavanja ovog izvještaja konačni odgovor Evropske komisije još čeka.

U dijelu podzakonske regulative, u toku 2018. godine, Agencija je donijela sljedeća akta:

- *Smjernice o bližoj sadržini pravilnika o načinu saosiguranja i reosiguranja* od 05. 04. 2018. godine, kojima se propisuju mjere i aktivnosti koje društva za osiguranje treba da preduzmu u cilju bližeg utvrđivanja sadržine pravilnika o uslovima i načinu saosiguranja i reosiguranja, koji je shodno članu 39 Zakona o osiguranju, obavezni akt poslovne politike. Smjernicama je propisano da društvo za osiguranje, odnosno društvo za reosiguranje treba da donese program reosiguranja za svaku poslovnu godinu, pri čemu je propisana i njegova minimalna sadržina. Predmetnim smjernicama je predviđeno da se kod generalnih ugovora o reosiguranju reosigurava samo onaj nivo rizika koji je iznad samopridržaja društva za osiguranje, dok se kod pojedinačnih (fakultativnih) ugovora o reosiguranju može prenijeti i veći iznos rizika nego što je maksimalnim samopridržajem društva za osiguranje predviđeno. Takođe su smjernicama propisani uslovi i način određivanja vjerovatno najveće štete. Smjernicama je predviđeno da bi funkcija preuzimanja rizika i funkcija upravljanja štetama trebalo da budu adekvatno informisane o ključnim elementima ugovora o reosiguranju kako bi se preduprijedila nepoželjna situacija preuzimanja u osiguranje rizika nepokrivenih ugovorima o reosiguranju, kao i rizik rješavanja odštetnog zahtjeva bez učešća reosiguravača u situaciji u kojoj ovaj, shodno ugovoru o reosiguranju, na to ima pravo. Propisana je i minimalna sadržina ugovora o reosiguranju, minimalna sadržina ugovora o saosiguranju, kao i uloge i međusobni odnos lidera saosiguravača i pratećeg saosiguravača, a sve u cilju zaštite prava osiguranika, odnosno korisnika osiguranja.
- *Pripremne smjernice o upravljanju društvima za osiguranje* od 26. 09. 2018. godine koje uvode i definišu postepeni prelazak na standarde direktive Solventnosti II u dijelu upravljanja društvom za osiguranje. Agencija je donošenje ovih smjernica cijenila kao značajan korak iz razloga daljeg usklađivanja poslovanja društava za osiguranje i domaće regulative sa zahtjevima direktive Solventnost II. Pri izradi

smjernica, Agencija se vodila zahtjevima Smjernica o upravljanju koje je izdao Evropsko nadzorno tijelo za osiguranje i penzijsko osiguranje (EIOPA). Ovim smjernicama uređuju se pitanja upravljanja i rukovođenja društvom, donošenja primjerenih politika, procedura o imenovanju članova odbora direktora, izvršnog direktora, uspostavljanje i upravljanje ključnim funkcijama društva (najmanje sljedeće četiri ključne funkcije: interna revizija, upravljanje rizicima, aktuarska funkcija i funkcija usklađenosti), primjena načela razboritosti i upravljanja rizikom ulaganja, vrednovanja imovine i obaveza i drugo. Pripremnim smjernicama ukazuje se društvima na princip proporcionalnosti - prilagođavanje sistema upravljanja prirodi, obimu i složenosti poslova koje društvo obavlja, imajući u vidu adekvatno upravljanje sukobom interesa i ispunjenost zahtjeva kod prenosa poslova na lice van društva.

- Agencija je pripremila i Ministarstvu finansija Crne Gore uputila na dalju proceduru nacrt *Pravilnika o deponovanju i ulaganju sredstava tehničkih rezervi društava za osiguranje*, kojim se propisuju vrste imovine u koje se mogu deponovati i ulagati sredstva tehničkih rezervi društva za osiguranje, ograničenja deponovanja i ulaganja sredstava tehničkih rezervi, kao i visina sredstava koja društva za osiguranje mogu deponovati i ulagati u inostranstvu. Sa ciljem usaglašavanja sa važećim odredbama Zakona o osiguranju (izmjene iz 2016. godine), ukinuta je obaveza ulaganja kapitala u propisane oblike imovine, zatim su obezbjeđeni uslovi za kvalitetniju diverzifikaciju ulaganja, kroz izmjene dozvoljenih oblika ulaganja sredstava tehničkih rezervi osiguravajućih društava i procentualnih ograničenja. Pravilnik je objavljen u „Sl. listu CG“ broj 62/18.
- Agencija je izradila *Pravilnik o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja rezervi za neistekle rizike* ("Sl. list CG", br. 054/18), objavljen dana 31. 07. 2018. godine. Navedenim Pravilnikom uvedeno je obavezno formiranje rezervacija za neistekle rizike, koje se obrazuju za pokriće obaveza iz osiguranja koje nastaju u narednom periodu po ugovorima o osiguranju iz tekućeg perioda, odnosno za pokriće očekivanog iznosa šteta i troškova u narednom periodu ako taj očekivani iznos prelazi iznos rezervi za prenosne premije. Zahtjev za formiranjem ovih rezervacija proizilazi iz primjene Međunarodnog računovodstvenog standarda 4, kojim se zahtijeva da osiguravač vrši testiranje adekvatnosti obaveza (LAT = Liability Adequacy Test) na način što se procjenjuje da li su njegove obaveze po osnovu osiguranja adekvatne, korišćenjem aktuelne procjene budućih tokova gotovine po osnovu ugovora o osiguranju. Ako ta procjena pokaže da knjigovodstvena vrijednost njegovih obaveza po osnovu osiguranja nije adekvatna u svijetlu procijenjenih budućih tokova gotovine, svi nedostaci se priznaju u bilansu uspjeha.

3. NADZOR NAD POSLOVANJEM SUBJEKATA NA TRŽIŠTU OSIGURANJA

Nadzor nad poslovanjem subjekata nadzora shodno Zakonu o osiguranju, i u ovom izvještajnom periodu, vršio se putem prikupljanja, praćenja i analize izvještaja, podataka i obavještenja koja su društva za osiguranje, društva za zastupanje u osiguranju, društva za posredovanje u osiguranju i banke koje su dobile saglasnost za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju, Udruženja – Nacionalnog biroa osiguravača Crne Gore dužni da dostavljaju Agenciji, zatim neposrednim uvidom u poslovanje istih, izricanjem mjera nadzora, kao i putem praćenja sprovođenja mjera nadzora.

3.1. Posredni nadzor nad poslovanjem društava za osiguranje i Udruženja - Nacionalnog biroa osiguravača Crne Gore

Na osnovu izvještaja, podataka i obavještenja koja su subjekti nadzora dostavili Agenciji u skladu sa Zakonom o osiguranju i pravilnicima kojima se propisuje sadržina izvještaja, obavještenja i drugih podataka koji se dostavljaju Agenciji, kao i način i rokovi za njihovo dostavljanje, tokom 2018. godine Agencija je izvršila 4 redovne kvartalne posredne kontrole i 1 redovnu godišnju posrednu kontrolu poslovanja društava za osiguranje i Udruženja – Nacionalnog biroa osiguravača Crne Gore.

Na osnovu sprovedene 4 redovne kvartalne posredne kontrole poslovanja društava za osiguranje i Udruženja – Nacionalnog biroa osiguravača Crne Gore, sačinjeni su zapisnici, koji su obuhvatili:

- izvještaje o posrednoj kontroli poslovanja društava za osiguranje koji sadrže: pregled vlasničke i upravljačke strukture, pokazatelje solventnosti i kapitalne adekvatnosti, strukturu bruto tehničkih rezervi, pregled imovine koja služi za pokriće bruto tehničkih rezervi, pokazatelje produkcije, reosiguranja i finansijske ravnoteže, rezultate poslovanja, indikatore ažurnosti u rješavanju i isplati šteta, pregled nalaza internog revizora društva za osiguranje i status realizacije mjera nadzora izrečenih po osnovu posredne kontrole;
- izvještaje o posrednoj aktuarskoj kontroli društava za osiguranje koji sadrže: analizu usklađenosti sadržaja mišljenja ovlašćenog aktuara društva za osiguranje sa regulativom, kontrolu dovoljnosti premije, kontrolu načina obračuna tehničkih rezervi po vrstama tehničkih rezervi i ostvareni rezultat od ulaganja sredstava tehničkih rezervi;
- izvještaje o posrednoj kontroli u dijelu sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma društava koja se bave poslovima životnog osiguranja;

- izvještaj o posrednoj kontroli poslovanja Udruženja- Nacionalnog biroa osiguravača Crne Gore koji sadrži pokazatelje poslovanja Garantnog fonda i ažurnosti u rješavanju odštetnih zahtjeva.

Kontinuirano praćenje društava za osiguranje i Udruženja – Nacionalnog biroa osiguravača Crne Gore vršeno je i kroz redovnu godišnju posrednu kontrolu poslovanja ovih društava, o čemu je Agencija sačinila zapisnike koji sadrže:

- izvještaje o posrednoj kontroli poslovanja društava za osiguranje, sa prikazom vlasničke i upravljačke strukture, pokazatelja solventnosti i kapitalne adekvatnosti, strukture bruto tehničkih rezervi, imovine koja služi za pokriće bruto tehničkih rezervi, pokazatelja produkcije, adekvatnosti trošenja premije i operativne profitabilnosti, pokazatelja reosiguranja i finansijske ravnoteže, rezultata poslovanja, indikatora ažurnosti u rješavanju i isplati šteta, pregleda nalaza internog revizora društva za osiguranje i statusa realizacije mjera nadzora izrečenih po osnovu redovne posredne kontrole;
- izvještaje o rizicima u poslovanju društava za osiguranje, sa ocjenom rizika osiguranja, tržišnog rizika, kreditnog rizika, rizika kapitalne podrške i operativnog rizika;
- izvještaje o godišnjoj posrednoj aktuarskoj kontroli društava za osiguranje sa prikazom usklađenosti sadržaja mišljenja ovlašćenog aktuara društva za osiguranje sa regulativom, rezultata kontrole dovoljnosti premije, načina obračuna tehničkih rezervi po vrstama tehničkih rezervi i ostvarenog rezultata od ulaganja sredstava tehničkih rezervi;
- izvještaje o posrednoj kontroli u dijelu sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma društava koja se bave poslovima životnog osiguranja i
- izvještaj o posrednoj godišnjoj kontroli poslovanja Udruženja – Nacionalnog biroa osiguravača Crne Gore sa prikazom pokazatelja poslovanja Udruženja, pokazatelja poslovanja Garantnog fonda, ažurnosti u rješavanju odštetnih zahtjeva i pregleda nalaza izvršene revizije finansijskih iskaza Udruženja.

Na osnovu nalaza redovne posredne kontrole dostavljenih izvještaja društava za osiguranje u okviru redovnog godišnjeg izvještavanja, Agencija je donijela 2 rješenja o izricanju mjere nadzora za 2 društva za osiguranje. Društva za osiguranje su postupila po izrečenim mjerama nadzora.

Kod jednog društva za osiguranje na osnovu ciljane posredne kontrole poslovanja završene u 2017. godini, tokom 2018. godine izrečena je 1 mjera upozorenja. Društvo je postupilo po izrečenoj mjeri nadzora.

Aktivnosti na prenosu portfelja Atlas life AD Podgorica na Grawe osiguranje AD Podgorica

Rješenjem broj 03-1244/6-17 od 28. 12. 2017. godine Agencije je dala saglasnost društvu za osiguranje Atlas life AD Podgorica za prenos portfelja na Grawe osiguranje AD Podgorica i postupak dobrovoljne likvidacije Atlas life AD Podgorica. Nakon donošenja odluke o pokretanju postupka dobrovoljne likvidacije Atlas life AD Podgorica (dana 15. 01. 2018. godine, čime je prestala da važi dozvola za obavljanje poslova osiguranja), kao i odluke ovog društva o prenosu portfelja na Grawe osiguranje AD Podgorica, Agencija je veoma intenzivno sprovodila aktivnosti na rješavanju tehnike prenosa portfelja sa Atlas life AD Podgorica na Grawe osiguranje AD Podgorica i održavala kontinuirane sastanke sa likvidatorom društva i predstavnicima Grawe osiguranja AD Podgorica, sve do uspješnog okončanja procesa prenosa portfelja. Prenosom svih ugovora o osiguranju i imovine za pokriće tehničkih rezervi (sredstva namijenjena za isplatu obaveza prema osiguranicima) obezbijeđen je kontinuitet ugovora o osiguranju kod društva primaoca portfelja Grawe osiguranje AD Podgorica i omogućeno dalje izvršavanje prava i obaveza po osnovu tih ugovora.

3.2. Neposredni nadzor nad poslovanjem društava za osiguranje i Udruženja - Nacionalnog biroa osiguravača Crne Gore

Tokom izvještajnog perioda, Agencija je započela postupke neposrednog nadzora kod 3 društva za osiguranje i to:

1. ciljnu neposrednu kontrolu poslovanja u dijelu analize proizvoda osiguranja korisnika kredita, adekvatnosti obračuna rezervi za učešće u dobiti i načina pripisa dobiti i kontrole sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma;
2. ciljnu neposrednu kontrolu poslovanja u dijelu načina obračuna tehničkih rezervacija i adekvatnosti formiranih tehničkih rezervacija;
3. ciljnu neposrednu kontrolu poslovanja u dijelu preuzimanja rizika u osiguranje, reosiguranja, sistema upravljanja i informacionog sistema.

Tokom 2018. godine, Agencija je završila započete postupke neposrednog nadzora u 2017. godine, kod 4 društva za osiguranje i to:

1. ciljnu neposrednu kontrolu poslovanja u dijelu analize proizvoda osiguranja korisnika kredita;
2. ciljnu neposrednu kontrolu poslovanja u dijelu sistema upravljanja, transakcije sa povezanim licima i proces preuzimanja rizika kod ugovora o osiguranju korisnika kredita;
3. sveobuhvatnu neposrednu kontrolu poslovanja;
4. ciljnu neposrednu kontrolu poslovanja u dijelu proizvoda osiguranja korisnika kredita i tehničkih rezervi.

Kod jednog društva za osiguranje na osnovu ciljne neposredne kontrole poslovanja završene u 2017. godini, tokom 2018. godine izrečene su 2 mjere nadzora od kojih 1 rješenje o izricanju mjere nadzora i 1 mjera upozorenja.

U sprovedenim neposrednim kontrolama Agencija je izrekla 15 mjera nadzora od čega 8 rješenja o izricanju mjera nadzora i 7 mjera upozorenja.

U sprovedenim neposrednim kontrolama poslovanja, Agencija je utvrdila određene nezakonitosti i nepravilnosti u poslovanju, koje su se, između ostalog, odnosile i na:

- primjenu Zakona o osiguranju i međunarodnih računovodstvenih standarda;
- primjenu internih pravila i procedura društva za osiguranje;
- sistem upravljanja rizikom;
- obračun i evidenciju premije osiguranja;
- isplatu provizije zastupniku u osiguranju;
- obavještanje osiguranika u skladu sa rokovima propisanim zakonom;
- unaprjeđenje postupka identifikacije klijenata shodno Zakonu o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma.

Pregled mjera nadzora dat je u tabeli 10.1 u Prilogu ovog izvještaja.

3.3. Nadzor nad poslovanjem društava koja se bave poslovima zastupanja i posredovanja u osiguranju

Tokom 2018. godine Agencija je pokrenula i završila postupke neposrednog nadzora kod 8 društava za zastupanje u osiguranju, društava za posredovanje u osiguranju, banaka-zastupnika u osiguranju. Predmetne aktivnosti nadzora uključivale su:

1. sveobuhvatnu neposrednu kontrolu u dijelu koji se odnosio na tehnologiju rada u poslovima zastupanja u osiguranju, rezultata u poslovima zastupanja u osiguranju i usklađenosti poslovanja sa zakonskom i podzakonskom regulativom koja uređuje oblast sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma kod 2 društva za zastupanje u osiguranju;
2. sveobuhvatnu neposrednu kontrolu u dijelu koji se odnosio na tehnologiju rada u poslovima zastupanja u osiguranju, analiza ostvarenih rezultata u poslovima zastupanja u osiguranju kod 2 društva za zastupanje u osiguranju;
3. sveobuhvatnu neposrednu kontrolu u dijelu tehnologije rada u poslovima posredovanja u osiguranju, finansijskog rezultata u poslovima posredovanja u osiguranju i usklađenosti poslovanja društva sa zakonskom i podzakonskom regulativom koja uređuje oblast sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma kod 1 društva za posredovanje u osiguranju;

4. ciljnu neposrednu kontrolu načina obavljanja poslova zastupanja u osiguranju kod 3 banke - zastupnika u osiguranju.

U izvještajnom periodu Agencije je izvršila 3 ciljne kontrole postupanja po mjerama nadzora i to kod 2 društva za zastupanje u osiguranju i kod 1 društva za posredovanje u osiguranju. Društva su postupila shodno izrečenim mjerama nadzora.

Shodno izvršenim kontrolama, Agencija je konstatovala određene nezakornitosti i nepravilnosti u poslovanju, koje su se, između ostalog, odnosile i na sljedeće:

- poštovanje odredaba Pravilnika o sadržini obrasca polise osiguranja od autoodgovornosti ("Sl. list CG", br. 002/12) i člana 999 Zakona o obligacionim odnosima ("Sl. list CG", br. 047/08, 004/11, 022/17);
- postupanje u skladu sa obavezom izvještavanja propisanom članom 127 Zakona o osiguranju i Pravilnikom o sadržini izvještaja, obavještenja i drugih podataka koji se dostavljaju Agenciji za nadzor osiguranja i o načinu i rokovima njihovog dostavljanja ("Sl. list CG", br. 063/17), u pogledu propisane forme izvještaja i rokova za dostavljanje istog.

Pregled mjera nadzora dat je u tabeli 10.2 u Prilogu ovog izvještaja.

4. IZVJEŠTAVANJE

Novim Pravilnikom o sadržini izvještaja, obavještenja i drugih podataka koje društvo za osiguranje dostavlja Agenciji i o načinu i rokovima njihovog dostavljanja, donešenim u 2017. godini, a čija je primjena počela za izvještajni period od 01. 01. 2018. godine značajno je unaprijeđen regulatorni okvir u dijelu obuhvata, strukture i kvaliteta podataka i informacija koje subjekti nadzora dostavljaju regulatornom organu, sa ciljem jačanja kontinuiranog nadzora i daljeg usklađivanja izvještavanja u sektoru osiguranja sa najboljom praksom.

Agencija je u 2018. godini obavljala redovne aktivnosti koje obuhvataju prikupljanje, analizu i objavljivanje relevantnih podataka i izvještaja koji uključuju osnovne i specifične pokazatelje rasta i razvoja tržišta i pokazatelje poslovanja društava za osiguranje u cilju pravovremenog, adekvatnog i kvalitetnog informisanja javnosti i korisnika usluga osiguranja.

Agencija je putem svoje zvanične internet stranice (www.ano.me) redovno informisala javnost o aktivnostima Agencije, o aktuelnim informacijama sa tržišta osiguranja, o izmjenama važeće i donošenju nove regulative, kao i o podacima o učesnicima na tržištu osiguranja u Crnoj Gori (društava za osiguranje, društava za zastupanje, odnosno posredovanje u osiguranju, agencija za pružanje drugih usluga u osiguranju, ovlašćenih

zastupnika, odnosno posrednika u osiguranju, kao i banaka koje obavljaju poslove zastupanja u osiguranju). Na osnovu analiza finansijskih, statističkih i drugih izvještaja društava za osiguranje za potrebe nadzora (finansijskih iskaza, adekvatnosti kapitala, strukture aktive, strukture tehničkih rezervi itd.) Agencija je u toku 2018. sprovedila aktivnosti na pripremi analiza tržišta i izvještaja o stanju na tržištu i objavljivanju izvještaja o stanju na tržištu osiguranja na mjesečnom, kvartalnom i godišnjem nivou i sprovedila mjere u cilju poštovanja primjenjive regulative u ovom domenu.

Agencija je u toku 2018. u domenu posrednog nadzora u dijelu izvještavanja subjekata na tržištu osiguranja realizovala, između ostalog, sljedeće aktivnosti:

- u skladu sa novim regulatornim okvirom u domenu izvještavanja pripremljeni su i objavljeni, u unaprijeđenoj formi u XLS formatu, na internet stranici Agencije sljedeći izvještaji:
 - 12 mjesečnih izvještaja sa preliminarnim podacima o broju osiguranja, visini bruto fakturisane premije po vrstama osiguranja i po društvima za osiguranje, broju šteta za rješavanje, broju i iznosu riješenih šteta po vrstama osiguranja;
 - 4 kvartalna izvještaja sa preliminarnim podacima o visini bruto fakturisane premije, zarađenoj bruto premiji, ukupnoj aktivi, finansijskim rezultatima poslovanja prije oporezivanja po društvima za osiguranje, agregatni bilans stanja društava za osiguranje i podacima o visini bruto fakturisane premije, visini zarađene bruto premije, o broju i visini riješenih šteta po vrstama osiguranja.
- izrađen je i objavljen na internet stranici Godišnji izvještaj o stanju na tržištu osiguranja Crne Gore za 2017. godinu, koji je obuhvatio analizu najznačajnijih trendova, pokazatelja stanja na tržištu osiguranja, indikatora poslovanja društava za osiguranje, kao i informaciju o aktivnostima Udruženja – Nacionalnog biroa osiguravača Crne Gore;
- prikupljeni su i objavljeni godišnji finansijski iskazi sa mišljenjem revizora društava za osiguranje shodno Zakonu o reviziji, kao i kvartalni finansijski iskazi shodno Zakonu o računovodstvu;
- pripremljene su redovne analize tržišta osiguranja za interne potrebe Agencije;
- pripremljeni su i podaci o bruto fakturisanj premiji u skladu sa Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike („Sl. list CG“, br. 18/12) za MONSTAT za 3 kvartala;
- pripremljena su i 3 kvartalna izvještaja o tržištu osiguranja za potrebe radnih tijela za Privrednu komoru Crne Gore;
- prikupljeni su i analizirani statistički i finansijski podaci koje društva za posredovanje, odnosno za zastupanje u osiguranju, ovlašćeni zastupnici-preduzetnici i banke koje obavljaju poslove zastupanja u osiguranju u okviru redovnog izvještavanja dostavljaju na godišnjem nivou.

U skladu sa Zakonom o Savjetu za finansijsku stabilnost ("Sl. list CG" br. 44/10), a shodno obavezama koje proističu iz članstva u Savjetu za finansijsku stabilnost, Agencija je u kontinuitetu izvršavala sve obaveze, a koje se između ostalog, odnose na prikupljanje, analizu i pripremu kvartalnih izvještaja o statističkim podacima (struktura bruto fakturisane premije, broj osiguranja po vrstama osiguranja, broj i iznos riješenih šteta po vrstama osiguranja, podaci o strukturi kapitala i rezervi cjelokupnog tržišta osiguranja, strukturi i visini tehničkih rezervi i njihovom deponovanju i ulaganju, obračunu kapitala i garantnog kapitala i procjene adekvatnosti kapitala, solventnosti, likvidnosti, kao i agregatni bilans stanja i bilans uspjeha) i prikupljanje statističkih podataka, za potrebe analize i pripreme mjesečnih izvještaja o strukturi bruto fakturisane premije po vrstama osiguranja, broju osiguranja i broju i iznosu riješenih šteta po vrstama osiguranja.

5. RJEŠAVANJE PO PRITUŽBAMA OSIGURANIKA I DRUGIH KORISNIKA OSIGURANJA

U skladu sa odredbom člana 177 stav 1 tačka 6 Zakona o osiguranju i postupkom utvrđenim Pravilnikom o postupku odlučivanja po prigovorima osiguranika i trećih oštećenih lica („Sl. list CG“ br. 38/13), Agencija je u toku 2018. godine primila 50 prigovora na rad društava za osiguranje.

Od ukupnog broja prigovora primljenih u 2018. godini, 45 prigovora odnosilo se na rad društava za neživotno osiguranje, 3 prigovora na rad Udruženja-Nacionalnog biroa osiguravača Crne Gore, 1 prigovor na rad društva za životno osiguranje i 1 prigovor na rad neimenovanog društva za osiguranje.

U dijelu **neživotnog osiguranja**, od ukupno 45 prigovora:

- 25 prigovora se odnosilo na naknadu štete po osnovu osiguranja od autoodgovornosti;
- 7 prigovora na naknadu štete po osnovu osiguranja od posljedica nesrećnog slučaja (nezgode);
- 3 prigovora na naknadu štete po osnovu zelenog kartona;
- 3 prigovora u vezi osiguranja imovine;
- 2 prigovora na naknadu štete po osnovu kasko osiguranja vozila;
- 1 prigovor na naknadu troškova za hiruršku intervenciju po osnovu dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja;
- 1 prigovor na naknadu štete po osnovu osiguranja novca;
- 1 prigovor na naknadu štete po osnovu osiguranja mašina od loma;
- 1 prigovor na naknadu štete po osnovu osiguranja kartica;
- 1 prigovor na naknadu troškova liječenja za vrijeme boravka u inostranstvu po osnovu putnog zdravstvenog osiguranja.

Prigovori na rad Udruženja-Nacionalnog biroa osiguravača Crne Gore odnosili su se na primjenu bonus/malus sistema i isplatu naknade štete prouzrokovane neosiguranim vozilom ili vozilom koje je bilo osigurano kod društva kome je oduzeta dozvola za rad.

Najveći broj prigovora u oblasti neživotnog osiguranja odnosio se na naknadu štete po osnovu osiguranja od autoodgovornosti, odnosno na iznos nespornog dijela naknade štete koji je ponuđen od strane osiguravajućeg društva.

U dijelu **životnog osiguranja**, prigovor se odnosio na ostvarivanje prava naplate ostatka kredita iz polise životnog osiguranja.

Pored prethodno navedenog, podnosioci prigovora imali su primjedbe i na način komunikacije sa društvima i na nepružanje dovoljno informacija od strane zaposlenih u osiguravajućim društvima.

U nastavku je dat siže rezultata postupaka po prigovorima:¹

- osnovano (isplaćen nesporni dio/dodatni iznos po okončanom drugostepenom postupku) – 18 prigovora;
- neosnovano – 26 prigovora;
- podnosilac upućen na preduzimanje dodatnih radnji (dostavljanje fiskalnog računa, odluke nadležnog organa i druge neophodne dokumentacije, vršenje određenih radnji po dogovoru sa društvom) – 3 prigovora;
- podnosilac odustao - 1 prigovor;
- postupak obustavljen - 2 prigovora.

Kratak izvod iz registra prigovora dat je u tabeli 10.3 u Prilogu ovog izvještaja.

U vezi sa postupcima rješavanja prigovora, Agencija je, u svojstvu tuženog, bila uključena u dva upravna spora, pri čemu su za iste donijete pravosnažne presude Upravnog suda kojima su u oba slučaja tužbe odbijene.

¹ Postupak po prigovorima najčešće ima više rezultata, pa se stoga ukupan broj prigovora po rezultatima ne poklapa sa ukupnim brojem prigovora, koji su podnijeti u 2018. godini. Naime, za određeni prigovor Agencija može utvrditi da je isplaćen nesporni dio štete (prigovor je u jednom dijelu osnovan), a u pogledu ostatka iznosa naknade štete, može se preporučiti preduzimanje dodatnih radnji shodno uslovima osiguranja, kao i obraćanje nadležnom sudu u cilju pokretanja odgovarajućeg postupka.

6. DOZVOLE, OVLAŠĆENJA I SAGLASNOSTI

Kao regulatorni organ u oblasti osiguranja, Agencija je nadležna za procedure licenciranja subjekata tržišta osiguranja, odnosno izdavanje dozvola za rad, saglasnosti, ovlašćenja i odobrenja za određene poslove u skladu sa Zakonom o osiguranju i drugim propisima iz oblasti osiguranja. Organ Agencije nadležan za odlučivanje u ovim upravnim stvarima je Savjet Agencije, shodno odredbama čl. 177 i 185 Zakona o osiguranju i člana 16 Statuta Agencije.

Agencija je u 2018. godini, na osnovu zahtjeva fizičkih i pravnih lica za dobijanje pomenutih saglasnosti, ovlašćenja, dozvola i odobrenja, izdala:

- 44 saglasnosti po zahtjevima društava za osiguranje, za pojedine propisane segmente poslovanja (za imenovanje članova odbora direktora, otvaranje poslovnih jedinica, imenovanje spoljnog revizora, izmjene statuta i dr.),
- 2 dozvole za rad društvima za posredovanje u osiguranju;
- 1 dozvole za rad agenciji za pružanje drugih usluga u osiguranju;
- 1 dozvolu banci za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju;
- 7 ovlašćenja fizičkim licima za obavljanje aktuarskih poslova i
- 43 ovlašćenja fizičkim licima - zastupnicima i posrednicima u osiguranju, koji su ispunili uslove propisane zakonom i položili stručni ispit za obavljanje navedenih poslova.

Pored navedenog, Agencija je u septembru 2018. godine donijela rješenje o oduzimanju dozvole za rad jednom društvu za posredovanje u osiguranju.

U toku 2018. godine, Agencija je analizirala i aktivnosti pet društava za osiguranje na usklađivanju sa zahtjevima Pravilnika o prenosu poslova društava za osiguranje. Društva su dostavila odgovarajuću dokumentaciju za prenijete poslove ili poslovne procese u sljedećim oblastima: IT sistemi - infrastruktura i održavanje, reosiguranje, ulaganje sredstava društva, aktuarski poslovi, proces rješavanja šteta i obavljanje poslova automobilske asistencije i asistencije kod putnog zdravstvenog, turističkog i zdravstvenog osiguranja.

Prenos poslova ne podliježe formalnoj saglasnosti Agencije, ali su društva dužna da, za svaki posao koji se prenosi ili izmjenu već postojećeg prenosa, blagovremeno informišu Agenciju i dostave dokaz da je isto sprovedeno saglasno navedenom pravilniku.

Što se tiče saglasnosti izdatih Udruženju - Nacionalnom birou osiguravača Crne Gore, Agencija je u 2018. godini, shodno nadležnostima propisanim Zakonom o obaveznom osiguranju u saobraćaju, donijela sljedeće:

- Odluku o davanju saglasnosti na Pravilnik o dopuni Pravilnika o jedinstvenim kriterijumima za utvrđivanje naknade nematerijalne i nekih vidova materijalne štete (od 02. 03. 2018. godine);
- Odluku o visini redovnog doprinosa Garantnom fondu za 2019. godinu (od 25. 12. 2018. godine).

7. STRUČNI ISPITI U ORGANIZACIJI AGENCIJE

7.1 Stručni ispit za obavljanje poslova posredovanja odnosno zastupanja u osiguranju

U 2018. godini Agencija je, shodno čl. 60 i 71 Zakona o osiguranju i odredbama Pravilnika o sadržini i načinu polaganja stručnog ispita za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju ("Sl. list CG", br. 047/09, 040/12, 047/12) organizovala dva redovna roka za polaganje ovog ispita, u maju i novembru.

Shodno navedenom pravilniku, ispit se polaže u vidu pisanog testa, koji sadrži četiri odnosno pet oblasti, u zavisnosti od toga da li se kandidat prijavio za obavljanje jedne ili obje grupe poslova.

U 2018. godini, za majski ispitni rok ukupno se prijavilo 53 kandidata², od čega je ispit položilo 26 lica, dok se za polaganje ispita u novembarskom roku prijavilo 52³ kandidata, od čega je ispit položilo 28 lica.

7.2 Stručni ispit za sticanje zvanja ovlašćenog aktuara

Agencija je u 2018. godini sprovodila posljednje aktivnosti u okviru prvog ciklusa organizovanja polaganja ispita iz određenog broja predmeta koji su sastavni dio stručnog ispita za obavljanje poslova ovlašćenog aktuara, u skladu sa Pravilnikom o uslovima za polaganje, načinu polaganja i programu stručnog ispita za obavljanje poslova ovlašćenog aktuara ("Sl. list CG", br. 055/15, 058/15, 038/16). U izvještajnom periodu organizovani su ispitni rokovi iz 3 predmeta (Stohastičko modeliranje, Penzijsko osiguranje i Zdravstveno osiguranje).

² broj kandidata prijavljen za polaganje cijelog ispita i dijela prenesenog iz prošlog ispitnog roka

³ broj kandidata prijavljen za polaganje cijelog ispita i dijela prenesenog iz prošlog ispitnog roka

8. SARADNJA NA UNUTRAŠNJEM I MEĐUNARODNOM PLANU

U 2018. godini, u skladu sa nadležnostima Agencije nastavljena je saradnja sa institucijama u Crnoj Gori: Skupštinom Crne Gore, Vladom Crne Gore, Ministarstvom finansija, Savjetom za finansijsku stabilnost, Udruženjem – Nacionalnim biroom osiguravača Crne Gore, Centralnom bankom Crne Gore, Komisijom za tržište kapitala, Upravom za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma, Privrednom komorom, Zavodom za statistiku Crne Gore i drugim institucijama.

U dijelu saradnje na međunarodnom planu, Agencija je nastavila saradnju sa supervizorom austrijskog finansijskog tržišta - FMA, Agencijom za nadzor osiguranja Slovenije, Hrvatskom agencijom za nadzor finansijskih usluga, Agencijom za nadzor osiguranja Republike Sjeverne Makedonije, Narodnom bankom Holandije (DNB), Federalnim finansijskim nadzornim organom Njemačke (BAFIN). U okviru bilateralne saradnje, u toku 2018. godine, održani su radni sastanci sa predstavnicima supervizora osiguranja Austrije, Slovenije i Republike Sjeverne Makedonije. Aktivnosti u dijelu bilateralne saradnje dominantno su bile usmjerene na trendove u razvoju regulative u EU i implementacija istih na nivou nacionalnih zakonodavstava, kao i razmjena iskustava i diskusija o aktuelnim pitanjima u radu supervizora osiguranja.

U domenu evropskih integracija Agencija je, u saradnji sa Delegacijom Evropske Unije u Crnoj Gori, Ministarstvom finansija i supervizorima iz finansijskog sektora tokom 2018. godine, sprovodila intenzivne aktivnosti na implementaciji projekata koji se finansiraju iz paketa IPA II Assistance 2014-2020 i to *twinning projekta „Finansijske usluge: usklađivanje sa EU ACQUIS-om i jačanje kapaciteta supervizora“* u transponovanju nove evropske regulative u oblasti osiguranja, i obezbijedivanje obuka za zaposlene u domenu primjene novog koncepta supervizije zasnovanog na rizicima, kao i projekta „Podrška regulaciji finansijskih usluga“ za razvoj specijalizovanog softverskog rješenja za oblast supervizije osiguranja, koji će omogućiti strukturu, klasifikaciju, agregiranje, obradu i analizu podataka i pokazatelja u skladu sa novim konceptom supervizije – Solventnost II i u skladu sa zahtjevima, smjernicama i standardima koje izdaje Evropsko nadzorno tijelo za osiguranje i penzijsko osiguranje (EIOPA).

Agencija i Udruženje - Nacionalni biro osiguravača Crne Gore, su u oktobru 2018. godine u Podgorici, organizovali radni sastanak u saradnji sa Udruženjem osiguravača Austrije, na kojem je prezentovano višegodišnje iskustvo Austrije u oblasti osiguranja od autoodgovornosti i registracije motornih vozila. Sastanak je bio prilika da se crnogorski osiguravači, kao i predstavnici Ministarstva finansija, Uprave policije upoznaju sa austrijskim modelom osiguranja i registracije vozila, kao i da se među učesnicima razmijene mišljenja o crnogorskom modelu osiguranja i registracije vozila i izazovima u ovom domenu.

Na zahtjev Uprave za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma, Agencija je tokom 2018. godine dostavljala izvještaje (*follow-up report*) o aktivnostima na sprovođenju preporuka iz Četvrtog izvještaja o usklađenosti Moneyval-a (Komiteta Savjeta Evrope za evaluaciju primjene mjera sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma), sa informacijama o kontrolama i mjerama nadzora izrečenim obveznicima primjene Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma. U junu 2018. godine predstavnik Agencije prisustvovao je plenarnoj sjednici Moneyval-a u Strazburu, gdje se razmatrao izvještaj Crne Gore o sprovođenju preporuka iz Četvrtog izvještaja o usklađenosti.

U novembru 2018. godine otpočet je drugi ciklus Nacionalne procjene rizika pranja novca i finansiranja terorizma, pa je Agencija imenovala predstavnike koji će učestvovati u procjeni rizičnosti sektora životnog osiguranja sa aspekta zloupotrebe u svrhu pranja novca i finansiranja terorizma. Aktivnosti se nastavljaju u 2019. godini.

U vezi sa Strategijom za prevenciju i suzbijanje pranja novca i finansiranja terorizma, Agencija je kvartalno i polugodišnje informisala Nacionalni međusektorski operativni tim o broju sprovedenih obuka i broju učesnika obuke, broju sprovedenih kontrola, podnijetih prekršajnih prijava i izrečenim kaznama.

Predstavnici Agencije u 2018. godini učestvovali su i u aktivnostima vezanim za primjenu mjera iz Zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama ("Sl. list CG", br. 056/18).

Agencija je učestvovala u radu Pododbora za ekonomska pitanja i statistiku i Pododbora za unutrašnje tržište i konkurenciju.

Agencija je u prvom kvartalu 2018. godine pripremila godišnje finansijske iskaze za 2017. godinu. Prema mišljenju nezavisnog spoljnog revizora, finansijski izvještaji istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima prikazuju finansijsko stanje Agencije za nadzor osiguranja, na dan 31. 12. 2017. godine.

Agencija je, u skladu sa zakonskim obavezama u 2018. godini podnijela i sledeće izvještaje:

- Godišnji izvještaj o pokretnim i nepokretnim stvarima (dostavljeno Upravi za imovinu);
- Godišnji finansijski izvještaji nezavisnih regulatornih tijela, pravnih lica, akcionarskih društava i društava sa ograničenom odgovornošću u kojima država ili opštine imaju većinski udio u vlasništvu (dostavljeno Ministarstvu finansija);
- Godišnji izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti u uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrola (dostavljeno Skupštini Crne Gore uz godišnji izvještaj o radu).

9. UPRAVLJANJE LJUDSKIM RESURSIMA I INFRASTRUKTURNA UNAPRJEĐENJA

Skupština Crne Gore je 18. decembra 2018. godine imenovala za predsjednika Savjeta Agencije gospodina Uroša Andrijaševića odlukom broj 00-74/18-64/1, nakon što je od strane Skupštine Crne Gore odlukom broj 00-74/18-42/1 razriješen predsjednik Savjeta Agencije gospodin Branko Vujović na lični zahtjev zbog ispunjavanja uslova na priznavanje prava na starosnu penziju. U Agenciji je na kraju 2018 godine, bilo zaposleno 23 lica sa sljedećom kvalifikacionom strukturom: 6 magistara nauka, 15 zaposlenih sa visokom stručnom spremom i 2 zaposlena sa srednjom stručnom spremom.

Imajući u vidu činjenicu da će se novim Zakonom o osiguranju uvesti novi pristup u nadzoru zasnovan na prospektivnom pristupu i pristupu znanom na rizicima, Agencija je imala značajnu podršku za dalje jačanje kadrovskih kapaciteta u okviru *twinning projekta* „*Finansijske usluge: usklađivanje sa EU ACQUIS-om i jačanje kapaciteta supervizora*“ koji obuhvata ekspertsku pomoć supervizora sa područja Evropske unije (BAFIN - Njemačka, DNB - Holandija i HANFA - Hrvatska). Tokom 2018. godine sprovedeno je 16 misija od strane prethodno navedenih supervizora i to po sljedećim aktivnostima:

- Analiza nivoa usklađenosti važećeg regulatornog okvira u dijelu osiguranja sa EU ACQUIS-om i priprema Akcionog plana za dalje usklađivanje regulative – 7 misija;
- Podrška u radu na transponovanju ACQUIS-a u odredbe novog Zakona o osiguranju – 4 misije;
- Podrška u jačanju razvoja aktuarske komponente unutar Agencije – 4 misije;
- Procjena usklađenosti crnogorske regulative sa internacionalnim standardima u dijelu sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma - 1 misija.

Navedene misije su imale za cilj transponovanje direktive Solventnost II u oblasti osiguranja, prenos znanja i iskustva u implementaciji navedene direktive, kao i obezbijedivanje obuka za zaposlene sa akcentnom na novi pristup u nadzoru.

Kako bi se tržište osiguranja i regulator pripremili za implementaciju trećeg stuba direktive Solventnost II koji se odnosi na izvještavanje, krajem 2018. godine otpočela je implementacija projekta „Podrška regulaciji finansijskih usluga“ za razvoj specijalizovanog softverskog rješenja za oblast nadzora osiguranja.

Tokom 2018. godine, Agencija je nastavila sa aktivnostima na usavršavanju zaposlenih i putem seminara i konferencija koji su bili dostupni, pa je obezbijeđeno prisustvo, između ostalog, i na:

- *“Regionalna aktuarska konferencija”* (na teme kalibracije tarifa osiguranja AO, katastrofalni rizici, životno i zdravstveno osiguranje), u organizaciji Agencije za superviziju Republike Sjeverne Makedonije i XPRIMM;
- *“Risk-Based Supervision workshop”* (na temu osiguranja od autoodgovornosti), u organizaciji Evropskog nadzornog tijela za osiguranje i penzijsko osiguranje EIOPA i Agencije za nadzor osiguranja Albanije;
- *“Priprema za Solventnost II”*, u organizaciji Instituta za osiguranje i aktuarstvo i Udruženja aktuara Srbije;
- *“Implementation of Solvency II - 2 years later”*, u organizaciji Narodne Banke Holandije (DNB);
- *“Predlog novog Zakona o javnim nabavkama za 2018. godinu i usklađenost sa direktivama EU”*, u organizaciji Udruženja unutrašnjih revizora u javnom sektoru Crne Gore;
- *“Trenutni izazovi u superviziji na bazi rizika”*, u organizaciji TIFS (Trening inicijativa za finansijsku superviziju);
- *“Prouzrokovanje i naknada štete i osiguranja”*, u organizaciji Udruženja za odštetno pravo, Instituta za uporedno pravo i Pravosudne akademije iz Beograda;
- *“Recovery and resolution in Insurance”*, u organizaciji Evropskog nadzornog tijela za osiguranje i penzijsko osiguranje EIOPA, Narodne Banke Holandije (DNB);
- *“Inclusive Insurance Training Programme for Supervisors”*, u organizaciji Banke Litvanije - A2ii - IAIS - Toronto Centra;
- *“Radionica – Finansiranje smanjenja rizika od katastrofalnih događaja”*, u organizaciji UNDP-a;
- *“Konferencija o osiguranju poljoprivrede”*, u organizaciji Agencije za nadzor osiguranja Republike Sjeverne Makedonije, Vlade Republike Sjeverne Makedonije, Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Sjeverne Makedonije;
- *“EIOPA’s 8th Annual Conference - Insurance and Pensions: Securing the Future”*, u organizaciji Evropskog nadzornog tijela za osiguranje i penzijsko osiguranje EIOPA;
- *“Primjena pravila o transfernim cijenama”*, u organizaciji Privredne komore Crne Gore u saradnji sa firmom TPA Srbija;
- *“XIII Međunarodni Kongres Računovođa i revizora Crne Gore na temu: Računovodstvena i revizorska profesija budućnosti Povjerenje – Integritet – Transparentnost”*, u organizaciji Instituta sertifikovanih računovođa Crne Gore i Univerziteta Crne Gore - Ekonomski fakultet Podgorica;

- *"MSFI 9-Finansijski instrumenti"*, u organizaciji Instituta sertifikovanih računovođa Crne Gore;
- *"Insurance in a Digit Future"*, u organizaciji Agencije za nadzor osiguranja Slovenija;
- *"High level meeting to strategic supervisory responses to challenges in Insurance markets of the South Eastern European Region"* u organizaciji supervizora austrijskog finansijskog tržišta - FMA;
- *"Informatička i komunikacijska tehnologija i osiguranje"*, u organizaciji Instituta za osiguranje Zagreb.

PREDSJEDNIK SAVJETA

Uroš Andrijašević

10. PRILOG

10.1 Tabela: Pregled izrečenih mjera nadzora u 2018. godini na osnovu sprovedenih neposrednih kontrola društava za osiguranje i Udruženja – Nacionalnog biroa osiguravača Crne Gore

NAZIV DRUŠTVA	PREDMET KONTROLE	MJERE NADZORA	POSTUPANJE PO MJERAMA NADZORA
WIENER STADTISCHE ŽIVOTNO OSIGURANJE AD	ciljna neposredna kontrola	Rješenje broj 02-589/9-18 od 11. 12. 2018. godine Mjera upozorenja broj 02-589/9-18 od 11. 12. 2018. godine	Društvo je postupilo po Rješenju broj 02-589/9-18 od 11. 12. 2018. godine. Društvo je postupilo po Mjeri upozorenja broj 02-589/9-18 od 11. 12. 2018. godine.
GENERALI OSIGURANJE MONTENEGRO AD	ciljna neposredna kontrola	Rješenje broj 02-994/12-18 od 26. 02. 2019. godine Mjera upozorenja broj 02-994/13-18 od 26. 02. 2019. godine	Društvo je postupilo po dospelom dijelu naloga iz Rješenja broj 02-994/12-18 od 26. 02. 2019. godine. Rok za postupanje po nalogu Mjere upozorenja broj 02-994/13-18 od 26. 02. 2019. godine nije dospio.
GRAWE OSIGURANJE AD	ciljna neposredna kontrola	Mjera upozorenja broj 02-909/9-18 od 26. 03. 2019. godine	Društvo je postupilo po Mjeri upozorenja broj 02-909/9-18 od 26. 03. 2019. godine.
UNIQA NEŽIVOTNO OSIGURANJE AD	ciljna neposredna kontrola	Rješenje broj 02-1260/10-17 od 01. 08. 2018. godine	Društvo je postupilo po Rješenju broj 02-1260/10-17 od 01. 08. 2018. godine.
GENERALI OSIGURANJE MONTENEGRO AD	ciljna neposredna kontrola	Mjera upozorenja broj 02-1124/10-17 od 01. 08. 2018. godine	Rok za postupanje po nalogu iz Mjere upozorenja broj 02-1124/10-17 od 01. 08. 2018. godine nije dospio.

NAZIV DRUŠTVA	PREDMET KONTROLE	MJERE NADZORA	POSTUPANJE PO MJERAMA NADZORA
		Rješenje broj 02-1021/11-17 od 20. 07. 2018. godine	Društvo postupilo po Rješenju broj 02-1021/11-17 od 20. 07. 2018. godine.
UNIQA ŽIVOTNO OSIGURANJE AD	sveobuhvatna neposredna kontrola	Rješenje broj 02-1021/12 od 20. 07. 2018. godine	Društvo postupilo po Rješenju broj 02-1021/12 od 20. 07. 2018. godine.
		Mjera upozorenja broj 02-1021/10-17 od 20. 07. 2018. godine	Društvo postupilo po Mjeri upozorenja broj 02-1021/10-17 od 20. 07. 2018. godine.
		Rješenje broj 02-897/15-17 od 01. 08. 2018. godine	Društvo je postupilo po dospelom dijelu naloga iz Rješenja broj 02-897/15-17 od 01. 08. 2018. godine
SWISS OSIGURANJE AD	ciljna neposredna kontrola	Rješenje broj 02-897/14-17 od 01. 08. 2018. godine	Društvo postupilo po Rješenju broj 02-897/14-17 od 01. 08. 2018. godine.
		Mjera upozorenja broj 02-897/13-17 od 01. 08. 2018. godine	Društvo je postupilo po dospelom dijelu naloga iz Mjere upozorenja broj 02-897/13-17 od 01. 08. 2018. godine.
		Rješenje broj 02-226/11-17 od 02. 03. 2018. godine	Društvo postupilo po Rješenju broj 02-226/11-17 od 02. 03. 2018. godine.
LOVČEN ŽIVOTNO OSIGURANJE AD	ciljna neposredna kontrola	Mjera upozorenja broj 02-226/12-17 od 02. 03. 2018. godine	Društvo postupilo po Mjeri upozorenja broj 02-226/12-17 od 02. 03. 2018. godine.

10.2 Tabela: Pregled izrečenih mjera nadzora u 2018. godini na osnovu sprovedenih neposrednih kontrola poslovanja društava za zastupanje u osiguranju, društava za posredovanje u osiguranju i banaka koje obavljaju poslove zastupanja u osiguranju

NAZIV DRUŠTVA	PREDMET KONTROLE	MJERE NADZORA	POSTUPANJE PO MJERAMA NADZORA
SAFE INVEST CG DOO	sveobuhvatna neposredna kontrola	Rješenje broj 02-1094/11-17 od 02. 03. 2018. godine.	Društvo postupilo po Rješenju broj 02-1094/13-17 od 29. 06. 2018. godine.
KONTAKT DOO	sveobuhvatna neposredna kontrola	Rješenje broj 02-148/9-18 od 07. 09. 2018. godine	Društvo postupilo po Rješenju broj 02-148/9-18 od 07. 09. 2018. godine.
		Mjera upozorenja broj 02-148/10-18 od 07. 09. 2018. godine	Postupanje po Mjeri upozorenja biće predmet naredne kontrole.
ČELEBIĆ ROYAL DOO	sveobuhvatna neposredna kontrola		
LOJD MONTENEGRO DOO	sveobuhvatna neposredna kontrola		
AM CAPITAL TEAM DOO	sveobuhvatna neposredna kotrola	Rješenje broj 02-959/9-17 od 09. 02. 2018. godine	Društvo postupilo po nalogima koji su dospjeli na realizaciju po Rješenju broj 02-959/9-17 od 09. 02. 2018. godine.
SOCIETE GENERALE BANKA AD	ciljna neposredna kontrola	Na osnovu predmetne ciljne neposredne kontrole nijesu izrečene mjere nadzora.	
NLB BANKA AD	ciljna neposredna kontrola	Mjera upozorenja broj 02-236/10-18 od 20. 07. 2018. godine.	Društvo postupilo po mjeri upozorenja broj 02-236/10-18 od 20. 07. 2018. godine

NAZIV DRUŠTVA	PREDMET KONTROLE	MJERE NADZORA	POSTUPANJE PO MJERAMA NADZORA
ERSTE BANKA AD	ciljna neposredna kontrola	Rješenje broj 02-518/7-18 od 24. 10. 2018. godine.	Društvo postupilo po Rješenju broj 02-518/7-18 od 24. 10. 2018. godine.
		Rješenje broj 02-518/8-18 od 24. 10. 2018. godine	Društvo postupilo po Rješenju broj 02-518/8-18 od 24. 10. 2018. godine.
		Mjera upozorenja broj 02-518/9-18 od 24.10.2018. godine.	Društvo postupilo po Mjeri upozorenja broj 02-518/9-18 od 24. 10. 2018. godine.
IN.PRO DOO	ciljna neposredna kontrola postupanja po mjerama nadzora	Rješenje broj 02-1189/12-16 od 03. 05. 2017. godine	Društvo postupilo po Rješenju o izricanju mjere nadzora broj 02-1189/12-16 od 03. 05. 2017. godine .
EXPERIENCE DOO	ciljna posredna kontrola postupanja po mjerama nadzora	Rješenje broj 02-1397/17-16 od 29. 09. 2017. godine	Društvo postupilo po Rješenju o izricanju mjere nadzora broj 02-1397/17 od 29. 09. 2017. godine.
ADRIATIC AG DOO	ciljna neposredna kontrola postupanja po mjerama nadzora	Rješenje broj 02-896/8-17 od 01. 12. 2017. godine	Društvo je postupilo po Rješenju broj 02-896/8-17 od 01. 12. 2017. godine.
		Mjera upozorenja broj 02-896/7-17 od 01. 12. 2017. godine.	Društvo je postupilo po Mjeri upozorenja broj 02-896/7-17 od 01. 12. 2017. godine.

10.3 Tabela: Pregled dostavljenih prigovora osiguranika u 2018. godini

NAZIV DRUŠTVA NA ČIJI SE RAD ODNOSI PRIGOVOR	PREDMET PRIGOVORA	POSTUPANJE PO PRIGOVORU
Sava osiguranje AD	osiguranje novca	Postupak obustavljen, predmet prešao u sudski spor
Uduženje - Nacionalni biro osiguravača Crne Gore	osiguranje od autoodgovornosti	Prigovor neosnovan, utvrđen propust na strani podnosioca prigovora, podnosilac upućen na sud
Udruženje - Nacionalni biro osiguravača Crne Gore	osiguranje od autoodgovornosti	Postupak u toku
Uniq a neživotno osiguranje AD	osiguranje od autoodgovornosti	Podnosilac prigovora odustao od prigovora, društvo isplatilo štetu
Uniq a neživotno osiguranje AD	osiguranje mašina od loma	Prigovor neosnovan, ugovorom o osiguranju nije pokriven rizik
Lovćen osiguranje AD	osiguranje od nezgode	Prigovor neosnovan, društvo postupilo u skladu sa ugovorom, podnosilac prigovora upućen na dostavljanje dodatne medicinske dokumentacije i dodatnu proceduru
Generali osiguranje Montenegro AD	Kolektivno osiguranje od hirurških intervencija	Prigovor okončan, društvo dostavilo odluku drugostepene komisije
Uniq a neživotno osiguranje AD	Osiguranje kartica	Prigovor neosnovan, društvo pravilno utvrdilo obavezu, podnosilac upućen na sud
Swiss osiguranje AD	osiguranje od autoodgovornosti	Prigovor pozitivno riješen, isplaćena cjelokupna šteta
Uniq a neživotno osiguranje AD	putno zdravstveno osiguranje	Prigovor pozitivno riješen, isplaćena osigurana suma
Generali osiguranje Montenegro AD	osiguranje od autoodgovornosti	Prigovor neosnovan, podnosilac upućen na sud
Uniq a neživotno osiguranje AD	osiguranje od autoodgovornosti	Prigovor neosnovan, podnosilac upućen na sud
Lovćen osiguranje AD	osiguranje od autoodgovornosti	Prigovor pozitivno riješen, isplaćen dodatni iznos
Generali osiguranje Montenegro AD	Kolektivno osiguranje od nezgode	Prigovor neosnovan, uslovi osiguranja ne pokrivaju invaliditet, podnosilac upućen na sud
Uniq a neživotno osiguranje AD	osiguranje od autoodgovornosti	Prigovor pozitivno riješen, isplaćena naknada štete po potpisanom poravnanju
Sava osiguranje AD	osiguranje od autoodgovornosti	Prigovor neosnovan, osnovano utvrđen malus
Lovćen osiguranje AD	Osiguranje imovine	Prigovor neosnovan, nema uslova za vještačenje, nije pokriveno rizikom oluje podnosilac upućen na sud
Uniq a neživotno osiguranje AD	osiguranje od autoodgovornosti	Prigovor pozitivno riješen, plaćena naknada štete
Uniq a neživotno osiguranje AD	osiguranje od autoodgovornosti	Prigovor pozitivno riješen, izvršena korekcija premijskog razreda u sistemu

NAZIV DRUŠTVA NA ČIJI SE RAD ODNOSI PRIGOVOR	PREDMET PRIGOVORA	POSTUPANJE PO PRIGOVORU
Lovćen osiguranje AD	Kolektivno osiguranje od nezgode	Prigovor neosnovan, prema uslovima osiguranja nema pokrića, podnosilac upućen na sud
Lovćen osiguranje AD	Kasko osiguranje	Prigovor pozitivno riješen, dodatno isplaćeno 40% amortizacije na djelove
Sava osiguranje AD	Osiguranje imovine	Prigovor neosnovan, šteta nije pokrivena uslovima, podnosilac upućen na sud
Sabina Pepić		Postupak obustavljen, podnosilac na zahtjev nije uredio prigovor
Lovćen osiguranje AD	osiguranje od autoodgovornosti	Prigovor negativno riješen, osnovano utvrđen malus, podnosilac upućen na sud
Merkur osiguranje AD	Osiguranje života	Prigovor neosnovan, ugovarač propustio uplatu premije, podnosilac prigovora upućen na banku i sud
Sava osiguranje AD	osiguranje od autoodgovornosti	Prigovor neosnovan, odluka društva donijeta shodno nalazu vještaka i rezultatu simulacije, podnosilac upućen na sud
Generali osiguranje Montenegro AD	osiguranje od autoodgovornosti	Prigovor pozitivno riješen, isplaćen dodatni iznos na ime stvarnih troškova štete, za ostatak podnosilac upućen na sud
Lovćen osiguranje AD	osiguranje od autoodgovornosti	Prigovor pozitivno riješen, izvršen povraćaj sredstava društvu u cilju razdavanja troškova advokata
Sava osiguranje AD	osiguranje od autoodgovornosti	Prigovor pozitivno riješen, promijenjen premijski razred i isplaćena razlika u premiji
Uniqa neživotno osiguranje AD	osiguranje od nezgode	Prigovor neosnovan, nije utvrđeno postojanje invaliditeta, podnosilac upućen na sud
Uniqa neživotno osiguranje AD	Osiguranje imovine	Prigovor neosnovan, nije utvrđeno postojanje osiguravajućeg pokrića, podnosilac upućen na sud
Lovćen osiguranje AD / Udruženje - Nacionalni biro osiguravača Crne Gore	osiguranje od autoodgovornosti	Prigovor pozitivno riješen, smanjen premijski razred i isplaćena razlika u premiji
Generali osiguranje Montenegro AD	osiguranje od autoodgovornosti	Prigovor riješen, podnosiocu dostavljen odgovor komisije društva
Generali osiguranje Montenegro AD	Kasko osiguranje	Prigovor neosnovan, nema osnova za ipslatu advokatskih troškova za kasko osiguranje, podnosilac upućen na sud
Lovćen osiguranje AD	osiguranje od autoodgovornosti	Prigovor pozitivno riješen, isplaćen nesporni dio i dodatni iznos
Lovćen osiguranje AD	osiguranje od nezgode (skijalište)	Prigovor pozitivno riješen, na zahtjev Agencije ponovno razmotren predmet i isplaćeno dodatni iznos
Lovćen osiguranje AD	osiguranje od nezgode	Prigovor neosnovan, odluka društva u skladu sa mišljenjima ljekara da nema invaliditeta, podnosilac upućen na sud

NAZIV DRUŠTVA NA ČIJI SE RAD ODNOSI PRIGOVOR	PREDMET PRIGOVORA	POSTUPANJE PO PRIGOVORU
Generali osiguranje Montenegro AD	osiguranje od autoodgovornosti	Prigovor neosnovan, utvrđen doprinos nastanku štete u visini 50%, podnosilac upućen na sud
Uniqa neživotno osiguranje AD	osiguranje od autoodgovornosti	Prigovor pozitivno riješen, društvo priznalo zahtjev za naknadu troškova nezavisno od odštetnog zahtjeva i zaključili novo poravnanje
Uniqa neživotno osiguranje AD	osiguranje od autoodgovornosti	Prigovor pozitivno riješen, isplaćeni dodatni iznosi na ime materijalne i nematerijalne štete
Sava osiguranje AD	osiguranje od autoodgovornosti	Prigovor neosnovan, odluka društva shodno mišljenju vještaka, podnosilac upućen na sud
Lovćen osiguranje AD	Kolektivno osiguranje od nezgode	Prigovor neosnovan, isplaćen nesporni dio, nema mogućnosti da se naloži vještačenje, podnosilac upućen na sud
Swiss osiguranje AD	Izdavanje zelenog kartona	Podnosiocu dostavljeno objašnjenje postupanja u slučajevima pokrivenim zelenom kartom
Sava osiguranje AD	Kasko osiguranje	Prigovor neosnovan, osigurani slučaj se nije dogodio u periodu pokrića, podnosilac upućen na sud
Generali osiguranje Montenegro AD	osiguranje od autoodgovornosti	Prigovor neosnovan, društvo nije prekoračilo rok za rješavanje zahtjeva, podnosilac upućen na sud
Generali osiguranje Montenegro AD	osiguranje od autoodgovornosti	Prigovor riješen, društvo ostalo pri utvrđenoj ocjeni od 50% doprinosa za nastanak štete, podnosilac upućen na sud
Lovćen osiguranje AD	osiguranje od autoodgovornosti	Prigovor pozitivno riješen, isplaćena naknada štete
Lovćen osiguranje AD	osiguranje od autoodgovornosti	Prigovor riješen, dostavljeno izjašnjenje Komisije za pravna pitanja pri NBO da nema osnova za isplatu advokatske provizije, podnosilac upućen na sud
Generali osiguranje Montenegro AD	osiguranje od autoodgovornosti/ zeleno karta	Prigovor pozitivno riješen, isplaćena naknada štete
Jeff Miller		Postupak obustavljen, podnosilac nije uredio prigovor i dostavio tražene dodatne informacije, nije se moglo utvrditi na koje društvo se prigovor odnosi
Lovćen osiguranje AD / Udruženje- Nacionalni biro osiguravača Crne Gore	osiguranje od autoodgovornosti	Prigovor pozitivno riješen, isplaćena naknada štete